

Ευρωπαϊκό Ίδρυμα
για τη Βελτίωση των
Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας

Δεύτερη έρευνα για την ποιότητα ζωής στην Ευρώπη – Πρώτα πορίσματα

> Σύνοψη <

«Πώς μπορεί να προαχθεί η κοινωνική ευημερία όλων των ευρωπαίων πολιτών σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο; ... Οι επιταγές της δημόσιας πολιτικής, όπως η «ανάπτυξη και απασχόληση», η στρατηγική της Λισαβόνας και η ώθηση για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, δεν αποτελούν αυτοσκοπό αλλά μέσο για την επίτευξη ενός σκοπού – της ευημερίας των ευρωπαίων πολιτών.»

Απολογισμός της κοινωνικής πραγματικότητας – Σώμα Συμβούλων Ευρωπαϊκής Πολιτικής, Έγγραφο διαβούλευσης, 2007

Πλαίσιο

Η έρευνα για την ποιότητα ζωής στην Ευρώπη (EQLS) αποτελεί ένα μοναδικό εγχείρημα διερεύνησης της ποιότητας ζωής σε ένα ευρύ φάσμα χωρών. Συνιστά βασική πηγή πληροφοριών η οποία αναδεικνύει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ σε θέματα κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής υπό το πρίσμα των δύο πρόσφατων γύρων διευρύνσεων. Η έρευνα αποτυπώνει μια μοναδική εικόνα των κοινωνικών συνθηκών στη διευρυμένη Ένωση, περιλαμβάνοντας τόσο αντικειμενικά όσο και υποκειμενικά στοιχεία.

Είναι προφανές ότι η «ποιότητα ζωής» καλύπτει ένα ευρύ φάσμα συμφερόντων χάραξης πολιτικής, και είναι αναγκαία η χαρτογράφηση και η κατανόηση των ανομοιοτήτων που σχετίζονται με την ηλικία, το φύλο, την υγεία, το εισόδημα, την κοινωνική τάξη και την περιοχή. Το πρόγραμμα εργασίας του Eurofound υπογραμμίζει επίσης την αναγκαιότητα συσχέτισμού της αξιολόγησης της ποιότητας ζωής με τη μεταβαλλόμενη φύση της απασχόλησης, την ισορροπία μεταξύ της επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και την κοινωνική συνοχή, καθώς και με τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής πρόνοιας.

Ως εκ τούτου, η προσέγγιση του Eurofound επικεντρώνεται εν γένει στην ποιότητα ζωής και όχι αυστηρά στις συνθήκες διαβίωσης – και διερευνά την ποιότητα ζωής κυρίως σε σχέση με τη δυνατότητα που διαθέτουν τα άτομα να πραγματοποιούν τις φιλοδοξίες τους. Η έρευνα αναπτύχθηκε ως εργαλείο τεκμηρίωσης και ανάλυσης της κοινωνικής κατάστασης στην Ευρώπη και, κατά της συνέπεια, συμμετοχής στο διάλογο περί κοινωνικής πολιτικής θεμάτων όπως οι μεταβαλλόμενες οικογενειακές δομές, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η δημογραφική πρόκληση.

Τα κύρια αποτελέσματα της δεύτερης EQLS θα δημοσιευθούν την άνοιξη του 2009 και θα ακολουθήσει μια σειρά λεπτομερέστερων εκθέσεων σε σχέση με βασικά θέματα πολιτικής.

Βασικά συμπεράσματα

Η αναβάθμιση των επιπέδων ευημερίας των ευρωπαίων πολιτών αποτελεί τον πρωταρχικό στόχο της δημόσιας πολιτικής της ΕΕ και απασχολεί μεγάλο αριθμό οργανισμών και υπηρεσιών στις ευρωπαϊκές χώρες. Επίσης, τα συστήματα οικονομικής και κοινωνικής προστασίας μεταβάλλονται προκειμένου να ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες και είναι προφανές ότι υπάρχουν σήμερα σημαντικές διαφορές αλλά και ομοιότητες, μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Για παράδειγμα, η Μάλτα και η Σλοβενία έχουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά με τις χώρες της δυτικής Ευρώπης, ενώ οι πολίτες των μεσογειακών κρατών μελών της Ελλάδας, της Ιταλίας και της Πορτογαλίας έχουν συχνά απόψεις και εμπειρίες που μοιάζουν περισσότερο με εκείνες ορισμένων νέων κρατών μελών και λιγότερο με εκείνες, για παράδειγμα, των βόρειων χωρών.

Οι διαφοροποιήσεις όσον αφορά την ικανοποίηση από τη ζωή και τις στάσεις απέναντι στο μέλλον –στο εσωτερικό και μεταξύ των χωρών– υπογραμμίζουν τις σημαντικές ανισότητες στις συνθήκες διαβίωσης και στην εμπειρία της καθημερινής ζωής. Ειδικότερα, το επίπεδο ευημερίας στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες διαφέρει σημαντικά μεταξύ κοινωνικών και δημογραφικών ομάδων: υφίστανται έντονες δυσπραγίες που συνδέονται με το χαμηλό εισόδημα, ενώ τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας φαίνονται λιγότερο ικανοποιημένα από την κατάστασή τους.

Η ποιότητα ζωής δεν αντικατοπτρίζει μόνον τις συνθήκες που σχετίζονται με τρίτους. Η EQLS καταγράφει πολλές συγκεκριμένες περιπτώσεις στέρησης και δυσπραγιών – για παράδειγμα, την έλλειψη κατάλληλων εγκαταστάσεων υγιεινής σε τμήματα ορισμένων χωρών. Είναι προφανές ότι η κυριότητα επί περιουσίας δεν διασφαλίζει την τήρηση ορισμένων προτύπων και αυτό φαίνεται από τον σημαντικό αριθμό των περιουσιών σε ορισμένα νέα κράτη μέλη, με υψηλά ποσοστά κυριότητας, που χρήζουν συντήρησης και επισκευής.

Ανεξάρτητα από τις υλικές δυσκολίες, είναι αξιοσημείωτο ότι η οικογένεια διαδραματίζει κεντρικό ρόλο σε όλες τις χώρες, τόσο ως βασικό μέσο κοινωνικής ένταξης όσο και ως πηγή ικανοποίησης στην καθημερινή ζωή. Είναι επίσης σημαντικό να αναγνωρισθεί ότι πολύ συχνά οι άνθρωποι αναφέρουν προβλήματα στην προσπάθειά εναρμόνισης των οικογενειακών τους υποχρεώσεων και των εργασιακών τους απαιτήσεων. Ως προς το εν λόγω ζήτημα, υπάρχουν δυνατότητες ανάπτυξης νέων πολιτικών σχετικά με τον χώρο εργασίας καθώς και εξέλιξης των τοπικών υπηρεσιών.

Η ικανοποίηση από την οικογένεια και την προσωπική ζωή είναι γενικά υψηλότερη σε σύγκριση με την ικανοποίηση από τις βασικές δημόσιες υπηρεσίες. Μεγάλο ποσοστό ανθρώπων αναφέρει δυσκολίες στην πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και προβληματισμό όσον αφορά την ποιότητα των υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας. Στο πλαίσιο μιας Ευρώπης που γηράσκει –και ιδίως λαμβάνοντας υπόψη τα υψηλά επίπεδα ασθένειας και αναπηρίας που αναφέρονται από τους ηλικιωμένους στα νέα κράτη μέλη– η εν λόγω κατάσταση αποτελεί σημαντική πρόκληση.

Η ποιότητα της κοινωνίας, τόσο τοπικά όσο και γενικότερα, αποτελεί θεμελιώδη παράμετρο της ποιότητας ζωής. Τα αποτελέσματα της EQLS αναφορικά με την κοινωνική εμπιστοσύνη και την αντίληψη των κοινωνικών εντάσεων τονίζουν την επείγουσα ανάγκη αντιμετώπισης των ζητημάτων που αφορούν τις κοινωνικές σχέσεις και την

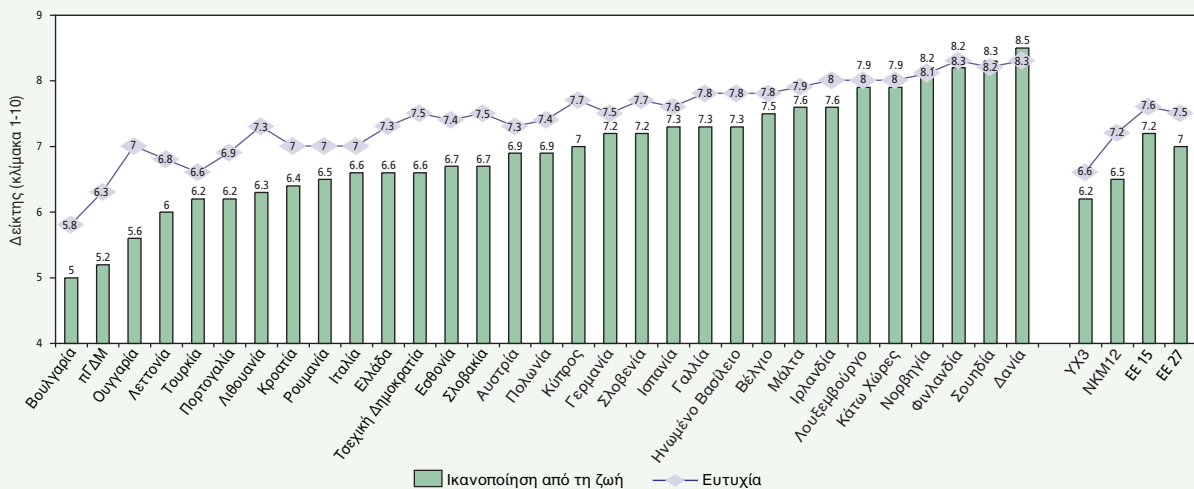
κοινωνική συνοχή. Η κοινωνική αλλαγή είναι σε γενικές γραμμές μια αργή και δύσκολη διαδικασία. Ωστόσο, βρίσκεται αντιμέτωπη με αυξανόμενες προκλήσεις σε μια εποχή οικονομικής αναταραχής και αυξανόμενου κινδύνου κοινωνικού αποκλεισμού.

Ικανοποίηση από τη ζωή

Οι Ευρωπαίοι είναι εν γένει ικανοποιημένοι και ευτυχημένοι από τη ζωή. Σε κλίμακα από το ένα έως το δέκα, ο μέσος όρος της ΕΕ των 27 είναι 7 για την ικανοποίηση από τη ζωή και 7,5 για την ευτυχία. Παρ' όλα αυτά, τόσο το επίπεδο της ικανοποίησης από τη ζωή όσο και το επίπεδο της ευτυχίας διαφέρουν αισθητά μεταξύ των χωρών. Το επίπεδο ευτυχίας είναι υψηλότερο από το επίπεδο ικανοποίησης από τη ζωή. Η διαφορά μεταξύ των δύο είναι ιδιαίτερα μεγάλη στις ΥΧ3 (τρεις υποψήφιες προς ένταξη χώρες) και στα ΝΚΜ12 (δώδεκα νέα κράτη μέλη) με χαμηλό εισόδημα. Έτσι, αναδεικνύεται η διαφορετική φύση των δεικτών: η ευτυχία ωθείται κυρίως από συναισθηματικές παραμέτρους και επηρεάζεται λιγότερο από το επίπεδο των συνθηκών διαβίωσης, ενώ ο δείκτης ικανοποίησης επηρεάζεται περισσότερο από κοινωνικοοικονομικές περιστάσεις.

Διαφορές στην ικανοποίηση από τη ζωή παρατηρούνται συστηματικά μεταξύ κοινωνικών και οικονομικών ομάδων στο εσωτερικό των χωρών.

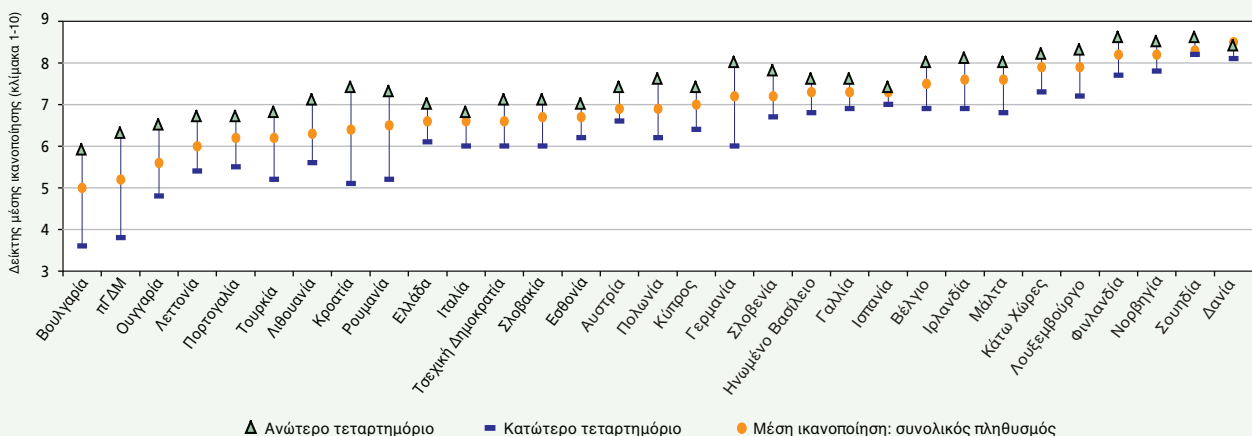
Σχήμα 1: Δείκτης ικανοποίησης από τη ζωή και ευτυχίας ανά χώρα

Ερώτηση 29: Γενικά, από όλες τις απόψεις, πόσο ικανοποιημένος θα λέγατε ότι είστε από τη ζωή σας σήμερα; Κλίμακα από το 1 («πολύ δυσαρεστημένος») έως το 10 («πολύ ικανοποιημένος»). Ερώτηση 42: Γενικότερα, από όλες τις απόψεις, πόσο ευτυχισμένος/η θα λέγατε ότι είστε, σε κλίμακα από το 1 έως το 10, όπου [1] σημαίνει ότι είστε «πολύ δυστυχισμένος» και [10] σημαίνει ότι είστε «πολύ ευτυχισμένος».

Πηγή: EQLS 2007 για όλα τα αριθμητικά στοιχεία της παρούσας σύνοψης.

Σχήμα 2: Μέση ικανοποίηση από τη ζωή, ανά εισοδηματικό τεταρτημόριο

Ερώτηση 29: Γενικά, από όλες τις απόψεις, πόσο ικανοποιημένος θα λέγατε ότι είστε από τη ζωή σας σήμερα, σε μια κλίμακα από το 1 («πολύ δυσαρεστημένος») έως το 10 («πολύ ικανοποιημένος»).

Έτσι, προκύπτουν ορισμένα γενικά πορίσματα.

- Τα άτομα με υψηλότερο εισόδημα, καλή υγεία, καλά αμειβόμενη εργασία και υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο είναι, όπως είναι αναμενόμενο, πιο ικανοποιημένα, ευτυχισμένα και πλήρη.
- Όσοι ζουν με έναν σύντροφο και παιδιά αναφέρουν επίσης υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης.
- Οι διαφορές αυτές είναι πολύ πιο έντονες στα ΝΚΜ12. Στις χώρες αυτές, η ηλικία διαδραματίζει επίσης πιο σημαντικό ρόλο, με τους νεαρότερους ανθρώπους πολύ πιο ικανοποιημένους, πιθανώς επειδή οι πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές σε πολλά ΝΚΜ12 δημιούργησαν περισσότερες ευκαιρίες για τους νεαρότερους πολίτες παρά για την γηραιότερη γενιά.

Αισιοδοξία

Ερωτηθέντες σχετικά με το μέλλον, 55% των πολιτών της ΕΕ δηλώνουν ότι είναι αισιόδοξοι, με πολύ λίγες διαφορές μεταξύ των συνολικών μέσων όρων για δύο ομάδες χωρών – την ΕΕ 15 και τα ΝΚΜ12. Ωστόσο, οι αποκλίσεις μεταξύ χωρών της ΕΕ καθώς και στο εσωτερικό των ομάδων αυτών είναι μεγάλες.

- Στις τέσσερις βόρειες χώρες (οι οποίες εμφανίζουν τα υψηλότερα ποσοστά αισιοδοξίας), περισσότεροι από τρεις στους τέσσερις ερωτηθέντες δηλώνουν αισιόδοξοι για τα μέλλον.
- Σε άλλες 20 χώρες, το ήμισυ τουλάχιστον των ερωτηθέντων έχει θετικές προσδοκίες για το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων ΝΚΜ12 με πολύ υψηλά ποσοστά – Πολωνία, Σλοβενία, Μάλτα και Εσθονία. Επιπλέον, στην ομάδα αυτή ανήκουν οι ΥΧ3.
- Σε τρεις χώρες της ΕΕ 15 (Γαλλία, Ιταλία και Πορτογαλία), λιγότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες εκφράζουν αισιοδοξία για το μέλλον. Το ίδιο ισχύει για τέσσερα από τα ΝΚΜ12 – την Τσεχική Δημοκρατία, τη Βουλγαρία, την Ουγγαρία και τη Σλοβακία. Η Ουγγαρία διαθέτει το χαμηλότερο ποσοστό αισιόδοξων πολιτών μεταξύ των 31 χωρών, με περισσότερους ανθρώπους να δηλώνουν απαισιόδοξοι παρά αισιόδοξοι.

Υποκειμενική ευημερία

Η συνολική υποκειμενική ευημερία μετράται από την ικανοποίηση, την ευτυχία και την πληρότητα ζωής.

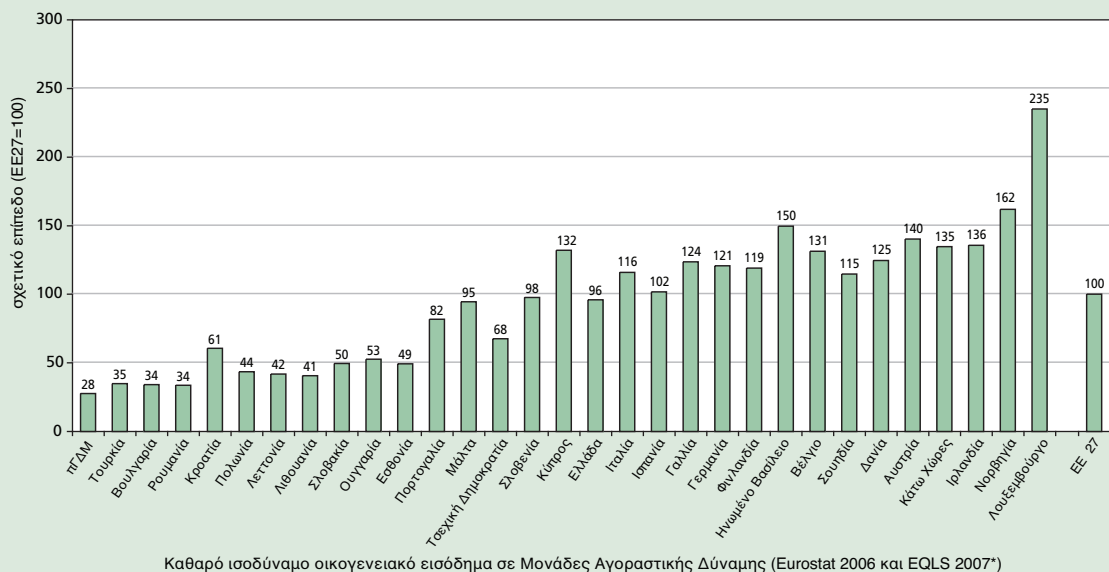
- Το επίπεδο ευημερίας είναι χαμηλότερο στα περισσότερα ΝΚΜ12 και στις ΥΧ3 σε σύγκριση με την ΕΕ 15.
- Εντός της ΕΕ 15, παρατηρούνται μεγάλες διαφοροποιήσεις. Οι βόρειες χώρες αναφέρουν τα υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης, ευτυχίας και πληρότητας ζωής, ενώ η Ελλάδα, η Ιταλία και η Πορτογαλία βρίσκονται πιο κοντά στα επίπεδα των ΝΚΜ12.
- Ωστόσο, τα ΝΚΜ12 δεν συνθέτουν μια ομοιογενή ομάδα: η Βουλγαρία, η Ουγγαρία, η Λεττονία και η Λιθουανία εμφανίζουν εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα ευημερίας, ενώ τα επίπεδα της Σλοβενίας και της Μάλτας είναι συγκρίσιμα με εκείνα της ΕΕ 15.

Εισόδημα και στέρησης

Βασική παράμετρος στην ποιότητα ζωής των ανθρώπων είναι το βιοτικό τους επίπεδο, το οποίο εκφράζεται από το οικογενειακό εισόδημα. Βάσει του συγκεκριμένου κριτηρίου, οι διαφορές στην Ευρώπη είναι έντονες: στην ΕΕ 27, η Βουλγαρία και η Ρουμανία έχουν οικογενειακό εισόδημα σχεδόν τόσο χαμηλό όσο εκείνο μιας υποψήφιας χώρας, της πΓΔΜ. Τα πιο εύπορα κράτη μέλη της Ευρώπης περιλαμβάνονται στην ΕΕ 15 και βρίσκονται πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ, με εξαίρεση την Ελλάδα και την Πορτογαλία. Το οικογενειακό εισόδημα στην πΓΔΜ είναι κατώτερο του ενός τρίτου του μέσου όρου της ΕΕ. Αντίθετα, το μέσο οικογενειακό εισόδημα στο Λουξεμβούργο είναι υπερδιπλάσιο του μέσου όρου της ΕΕ.

Οι διαφορές στο εσωτερικό των χωρών είναι επίσης σημαντικές. Η πΓΔΜ και η Τουρκία εμφανίζουν τις μεγαλύτερες ανισότητες εισοδήματος: το εισόδημα του ευπορότερου 20% του πληθυσμού σε αμφότερες τις χώρες αυτές είναι περίπου δεκαπλάσιο του εισοδήματος του φτωχότερου 20% του πληθυσμού. Στην ΕΕ, η Λεττονία είναι η χώρα με τις μεγαλύτερες ανισότητες, με τους ευπορότερους Λεττονούς να έχουν εισόδημα περίπου οκταπλάσιο από εκείνο των φτωχότερων συμπολιτών τους.

Σχήμα 3: Μέσο ισοδύναμο οικογενειακό εισόδημα ανά χώρα – σχετικό επίπεδο το 2006 (ΕΕ27=100)

Καθαρό ισοδύναμο οικογενειακό εισόδημα σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (Eurostat 2006 και EQLS 2007*)

Σημειώσεις: Τα ισοδύναμα εισοδήματα επιτρέπουν τη σύγκριση νοικοκυριών διαφορετικού μεγέθους και σύνθεσης.

Στο άλλο άκρο της κλίμακας, η Δανία, η Σλοβενία, η Βουλγαρία και η Σουηδία εμφανίζουν πολύ μεγαλύτερη ισότητα, με τους ευπορότερους πολίτες στις χώρες αυτές να έχουν εισόδημα μόλις τετραπλάσιο σχεδόν από εκείνο των φτωχότερων συμπολιτών τους.

Όπως είναι αναμενόμενο, οι άνεργοι πολίτες έχουν πολύ χαμηλότερο εισόδημα από τους εργαζόμενους επί αμοιβή – κατά μέσο όρο, ένα ισοδύναμο οικογενειακό εισόδημα αντιστοιχεί περίπου στο ήμισυ εκείνου των απασχολούμενων. Επιπλέον, όπως επιβεβαιώνουν και άλλα στατιστικά δεδομένα της ΕΕ, οι γυναίκες, τα άτομα με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, οι ασθενείς, οι χήροι/χήρες και οι διαζευγμένοι έχουν επίσης χαμηλότερο οικογενειακό εισόδημα.

Βασικά είδη του νοικοκυριού και στερήσεις

Η EQLS παρέχει ορισμένους μη χρηματικούς δείκτες των συνθηκών διαβίωσης και των υλικών συνθηκών. Οι πολίτες ερωτήθηκαν εάν στερούνται κάποιο από μια ομάδα έξι ειδών επειδή δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να τα αποκτήσουν.¹ Βάσει του εν λόγω κριτηρίου, αναδεικνύονται με προφανή τρόπο σημαντικές διαφορές μεταξύ αλλά και εντός των ευρωπαϊκών χωρών. Σε ορισμένες από τις φτωχότερες χώρες των ΥΧ3 και των ΝΚΜ12, ακόμη και οι υψηλά αμειβόμενοι στερούνται περισσότερα από τους φτωχότερους πολίτες ορισμένων χωρών της ΕΕ 15. Για παράδειγμα, στην Τουρκία, την πΓΔΜ και τη Βουλγαρία, οι ευπορότεροι πολίτες στερούνται περισσότερα από τους φτωχότερους πολίτες στις Κάτω Χώρες, τη Σουηδία και το Λουξεμβούργο.

Οι διαφορές όσον αφορά τις στερήσεις ποικίλλουν επίσης σημαντικά στο εσωτερικό των χωρών: στη Ρουμανία, οι φτωχότεροι πολίτες στερούνται κατά μέσο όρο τέσσερα από τα βασικά είδη, ενώ οι ευπορότεροι στερούνται μόνον ένα. Αντίθετα, η διαφορά στη Σουηδία και τη Δανία είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Αυτό παρατηρείται επειδή ελάχιστοι άνθρωποι αντιμετωπίζουν στις χώρες αυτές πολλαπλές στερήσεις. Το ποσοστό των ανθρώπων που δεν έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν πέντε ή έξι από τα βασικά είδη είναι πέντε φορές μεγαλύτερο στα ΝΚΜ από ό,τι στην ΕΕ 15. Γενικά, οι χώρες της ΕΕ 15 χαρακτηρίζονται από πολύ μεγαλύτερη ισότητα σε σχέση με τα γειτονικά ΝΚΜ12 και τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες. Ωστόσο, οι διαφορές στην Ελλάδα και στην Πορτογαλία προσομοιάζουν περισσότερο με εκείνες των ΝΚΜ12.

Αντιμετώπιση του ελλιπούς εισοδήματος

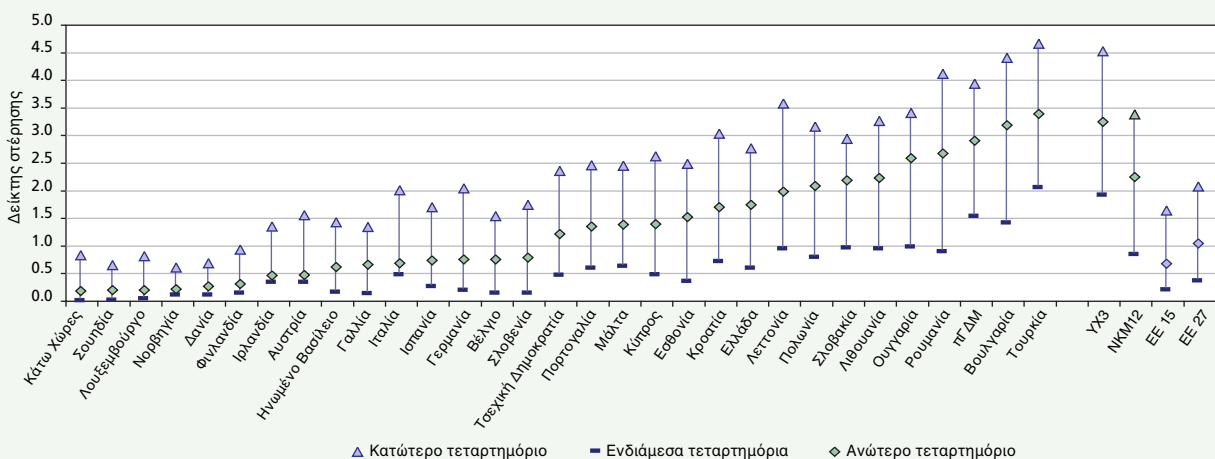
Τα νοικοκυριά επιχειρούν να αντιμετωπίσουν το ελλιπές εισόδημα με διάφορους τρόπους, όπως η παραγωγή τροφίμων προς ίδια κατανάλωση, η συμβίωση με περισσότερες γενιές της οικογένειας κάτω από την ίδια στέγη, ο επμερισμός των εξόδων και η αναζήτηση της στήριξης φίλων ή συγγενών εκτός του οικιακού περιβάλλοντος. Όλες αυτές οι τακτικές είναι πολύ συνηθέστερες στις φτωχότερες χώρες. Για παράδειγμα, περίπου το ήμισυ των νοικοκυριών στα ΝΚΜ12 και στις ΥΧ3 (με εξαίρεση την Κύπρο και τη Μάλτα) καλλιεργούν μέρος των τροφίμων τους. Αντίθετα, στην Αυστρία, το Βέλγιο και τη Γερμανία το ίδιο πράττει μόνον ένα στα πέντε νοικοκυριά περίπου. Περίπου 27% των νοικοκυριών στη Ρουμανία και 25% των νοικοκυριών στη Λιθουανία λαμβάνουν χρηματική βοήθεια ή βοήθεια σε τρόφιμα από άτομα εκτός του νοικοκυριού, έναντι 9% των νοικοκυριών στην ΕΕ 15, ενώ στην Κροατία και την πΓΔΜ, σε 21% και 30% αντίστοιχα των φτωχότερων νοικοκυριών τρεις γενιές της οικογένειας συμβιώνουν κάτω από την ίδια στέγη.

Οικογένεια

Τα αποτελέσματα της δεύτερης EQLS τονίζουν το μέγεθος της συμμετοχής της οικογένειας στην φροντίδα των παιδιών και των ηλικιωμένων, καθώς και το γεγονός ότι η οικογένεια παραμένει, για τους περισσότερους ανθρώπους, η πρώτη πηγή προσωπικής στήριξης σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Το γεγονός αυτό υπογραμμίζει την ποιότητα των οικογενειακών σχέσεων ως την σημαντικότερη πτυχή της ποιότητας ζωής.

Οι ευθύνες στην οικογένεια δεν κατανέμονται ισότιμα μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να δηλώνουν συχνότερη συμμετοχή στις δραστηριότητες φροντίδας σε καθημερινή βάση. Οι γυναίκες αφιερώνουν επίσης πολύ περισσότερο χρόνο στα οικιακά καθήκοντα. Στην ΕΕ 27, οι γυναίκες αναφέρουν ότι αφιερώνουν 33 ώρες εβδομαδιαίως και οι άνδρες περισσότερες από 18 ώρες εβδομαδιαίως στη φροντίδα και την εκπαίδευση των παιδιών, ενώ οι γυναίκες αφιερώνουν 18 ώρες εβδομαδιαίως στο μαγείρεμα και σε οικιακές εργασίες, έναντι 10 ωρών εβδομαδιαίως για τους άνδρες.

Σχήμα 4: Δείκτης μέσης στερήσης ανά εισοδηματικό τεταρτημόριο, ανά χώρα

Σημειώσεις: Ο δείκτης στερήσης κυμαίνεται από κανένα (καμία απουσία ειδούς) έως έξι (απουσία και των έξι ειδών).

¹ Επαρκής θέρμανση οικίας, ετήσιες διακοπές, νέα έπιπλα προς αντικατάσταση φθαρμένων ειδών, ένα γεύμα με κρέας κάθε δεύτερη ημέρα, καινούρια ένδυση, οικονομική ευχέρεια πρόσκλησης καλεσμένων εντός της οικίας.

Πίνακας 1: Ημερήσια φροντίδα και οικιακή εργασία ανά φύλο και ομάδα χωρών (%)

	ΕΕ 27		ΕΕ 15		ΝΚΜ12		ΥΧ3	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
Φροντίδα και εκπαίδευση παιδιών	25	35	24	34	27	39	10	45
Μαγείρεμα και οικιακές εργασίες	29	79	31	81	21	72	11	78
Φροντίδα ηλικιωμένων/ συγγενών με αναπηρία	4	9	3	9	5	8	4	8

Ερώτηση 36: Πόσο συχνά ασχολείστε με καθεμία από τις ακόλουθες δραστηριότητες εκτός της αμειβόμενης εργασίας σας; Τα αριθμητικά στοιχεία αφορούν ποσοστά ανθρώπων που αναφέρουν φροντίδα ή οικιακές εργασίες σε καθημερινή βάση.

Η πλειοψηφία των Ευρωπαίων αφιερώνει λιγότερο χρόνο στη φροντίδα των ηλικιωμένων και των συγγενών με αναπηρίες ή στη συμμετοχή σε εθελοντικές και φιλανθρωπικές δραστηριότητες (λιγότερο από μία φορά την εβδομάδα) από ό,τι στις οικιακές εργασίες. Στην ΕΕ 27, μεταξύ αυτών που συμμετέχουν σε τέτοιες δραστηριότητες, οι άνδρες αναφέρουν ότι αφιερώνουν κατά μέσο όρο 11 ώρες την εβδομάδα και οι γυναίκες 15 ώρες την εβδομάδα στην φροντίδα ηλικιωμένων ή συγγενών με αναπηρίες, ενώ οι άνδρες συμμετέχουν σε εθελοντικές και φιλανθρωπικές δραστηριότητες κατά μέσο όρο επτά ώρες την εβδομάδα, έναντι έξι ωρών την εβδομάδα για τις γυναίκες.

Οι Ευρωπαίοι έχουν τακτική και συχνή επαφή με άλλα μέλη της οικογένειας και με τους φίλους τους. Οι μισοί από τους πολίτες της ΕΕ 27 με παιδιά που ζουν εκτός της οικογενειακής εστίας δηλώνουν ότι έχουν προσωπική επαφή με ένα ή περισσότερα από τα παιδιά τους τουλάχιστον καθημερινά ή κάθε δεύτερη ημέρα.

Οι επαφές μέσω τηλεφώνου, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ταχυδρομείου είναι συνήθεις, με περισσότερο από 75% των ίδιων πολιτών να αναφέρουν επαφές τέτοιας μορφής με τα παιδιά τους τουλάχιστον σε εβδομαδιαία βάση και σχεδόν το ήμισυ αυτών τουλάχιστον καθημερινά ή κάθε δεύτερη ημέρα.

Συνολικά, αναφέρονται υψηλά επίπεδα ικανοποίησης από τον οικογενειακό βίο και, σε μικρότερο βαθμό, από τον κοινωνικό βίο – ωστόσο αμφότερες οι εν λόγω παράμετροι συνδέονται με το εισόδημα.

Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής

Η δυνατότητα των πολιτών να επιτύχουν κάποιο βαθμό ισορροπία μεταξύ της οικογενειακής ζωής, των προσωπικών υποχρεώσεων και της επαγγελματικής ζωής αποτελεί κεντρικό στοιχείο του διαλόγου περί κοινωνικής πολιτικής.

Γενικά, η επαγγελματική απασχόληση αυξάνει σημαντικά την ικανοποίηση από τη ζωή. Σε βασικό επίπεδο, οι άνεργοι αναφέρουν συνήθως πολύ υψηλότερα επίπεδα δυστυχίας και κατάθλιψης από τους εργαζόμενους. Καθώς η εργασία καταλαμβάνει σημαντικό μέρος της ζωής των ανθρώπων, η ποιότητα της εργασίας κάθε ανθρώπου έχει αντίκτυπο στην ποιότητα ζωής του. Είναι προφανές ότι η δυνατότητα συνδυασμού των απαιτήσεων της εργασίας, των υποχρεώσεων της οικογένειας και της κοινωνικής ζωής – δηλαδή, η επίτευξη βιώσιμης ισορροπίας επαγγελματικής και προσωπικής ζωής – αυξάνει την ικανοποίηση των Ευρωπαίων από τη ζωή.

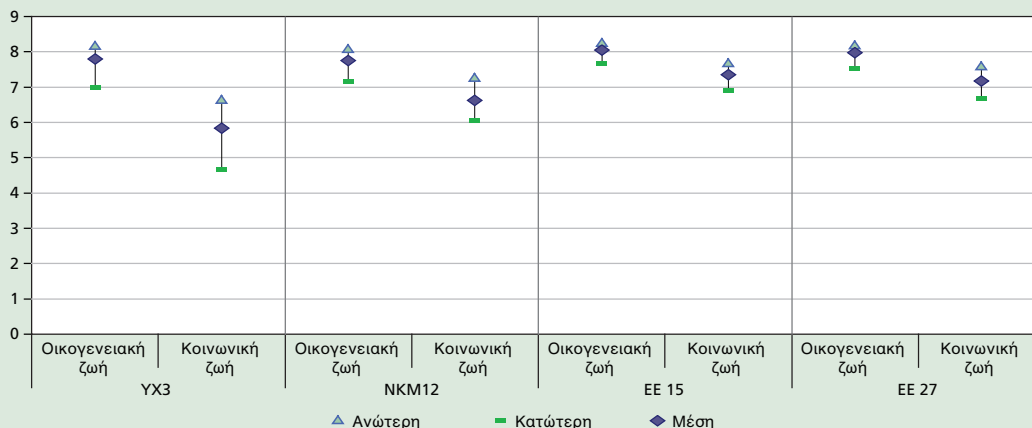
Σχεδόν το ήμισυ (48%) των πολιτών που ασκούν αμειβόμενο επάγγελμα στην ΕΕ 27 δηλώνει ότι τουλάχιστον αρκετές φορές τον μήνα νιώθουν υπερβολικά κουρασμένοι λόγω της εργασίας τους για να κάνουν οικιακές εργασίες, ενώ σχεδόν το ένα τέταρτο (22%) αυτών δηλώνουν πως νιώθουν υπερβολικά κουρασμένοι αρκετές φορές την εβδομάδα.

Αντίστοιχα αλλά ελαφρώς χαμηλότερα είναι τα ποσοστά των εργαζομένων που δηλώνουν ότι δυσκολεύονται να εκπληρώσουν τις οικογενειακές υποχρεώσεις τους λόγω του χρόνου που αφιερώνουν στην εργασία τους: το 29% αναφέρει ότι αυτό συμβαίνει τουλάχιστον αρκετές φορές τον μήνα, ενώ το 11% δηλώνει ότι αυτό συμβαίνει αρκετές φορές την εβδομάδα. Δεν διαπιστώνονται γενικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, εν μέρει επειδή οι δυσκολίες εξισορρόπησης της επαγγελματικής και της προσωπικής ζωής συνδέονται εμφανώς με τον αριθμό των ωρών εργασίας.

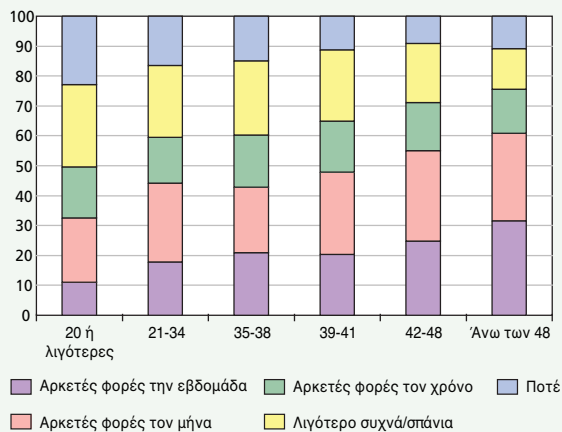
Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα προβλήματα εξισορρόπησης επαγγελματικής και προσωπικής ζωής απαντώνται συνηθέστερα στη νοτιοανατολική Ευρώπη.

- Στην Κροατία και στην Ελλάδα, λίγο περισσότερο από το 70% των εργαζομένων πολιτών δηλώνουν ότι νιώθουν υπερβολικά κουρασμένοι λόγω της εργασίας τους για να κάνουν οικιακές εργασίες τουλάχιστον αρκετές φορές τον μήνα, και λίγο περισσότερο από το ήμισυ αυτών στις

Σχήμα 5: Μέση ικανοποίηση από την οικογένεια και την κοινωνική ζωή, ανά εισοδηματικό τεταρτημόριο

Σχήμα 6: Βαθμός στον οποίο οι πολίτες νιώθουν υπερβολική κόπωση ώστε να τελέσουν οικιακές εργασίες, ανά ώρες εργασίας (%)

Ερώτηση 11. Πόσο συχνά σας έχει συμβεί το εξής τον τελευταίο χρόνο; (1. Αρκετές φορές την εβδομάδα, 2. Αρκετές φορές τον μήνα, 3. Αρκετές φορές τον χρόνο, 4. Λιγότερο συχνά/σπάνια, 5. Ποτέ, 6. Δεν γνωρίζω). Γύρισα στο σπίτι από τη δουλειά υπερβολικά κουρασμένος/η για να κάνω ορισμένες από τις οικιακές εργασίες που πρέπει να πραγματοποιηθούν.

Ερώτηση 6. Πόσες ώρες εργάζεστε/εργαζόσασταν την εβδομάδα (στην κύρια απασχόλησή σας), συμπεριλαμβανομένης της αμειβόμενης ή μη αμειβόμενης υπερωρίας;

Οι απαντήσεις «Δεν γνωρίζω» δεν λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυση.

ΥΧ3 – Κροατία, Τουρκία και πΓΔΜ – δυσκολεύονται να εκπληρώσουν τις οικογενειακές υποχρεώσεις τους επειδή η εργασία απορροφά υπερβολικά μεγάλο μέρος του χρόνου τους.

- Οι αρνητικές συνέπειες της εργασίας στην προσωπική ζωή παρουσιάζονται λιγότερο έντονες στο Βέλγιο, την Ιταλία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες και τη Νορβηγία, όπου λιγότερο από το 40% δηλώνει υπερβολική κόπωση λόγω της εργασίας ώστε να αδυνατεί να τελέσει τις οικιακές εργασίες τουλάχιστον αρκετές φορές τον μήνα.
- Στη Φινλανδία, τη Γαλλία και τη Σουηδία, το 20% των εργαζομένων δυσκολεύεται να εκπληρώσει τις οικογενειακές υποχρεώσεις του τουλάχιστον αρκετές φορές τον μήνα λόγω του χρόνου που αφιερώνει στην εργασία.

Λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση της απασχόλησης και τις ρυθμίσεις όσον αφορά τον χρόνο εργασίας των ανδρών και των γυναικών, φαίνεται ότι σε πολλές χώρες οι άνδρες και – κυρίως – οι γυναίκες προσαρμόζουν τις επαγγελματικές επιλογές τους στις συνθήκες της προσωπικής τους ζωής (π.χ. εργασία πλήρους ή μερικής απασχόλησης). Τα άτομα που εργάζονται περισσότερες ώρες επ' αμοιβή αναφέρουν περισσότερα προβλήματα εξισορρόπησης της επαγγελματικής και της προσωπικής ζωής. Περισσότερο από το ένα τέταρτο των εργαζομένων στην ΕΕ θεωρεί ότι αφιερώνει υπερβολικό χρόνο στην εργασία του. Αυτό ισχύει συχνότερα για τους άνδρες παρά για τις γυναίκες.

Υγεία και υγειονομική περίθαλψη

Η υγεία κατέχει σημαντικό ρόλο για τους Ευρωπαίους: 81% των κατοίκων της ΕΕ δηλώνουν ότι η υγεία είναι «πολύ σημαντική» για την ποιότητα της ζωής τους. Ωστόσο, κατά μέσο όρο, μόνο 21% των ανθρώπων χαρακτηρίζουν την υγεία τους «πολύ καλή», ενώ 46% τη χαρακτηρίζουν «καλή», 25% «μέτρια» και 8% «κακή ή πολύ κακή». Περισσότεροι άνθρωποι χαρακτηρίζουν την υγεία τους «κακή ή πολύ κακή» στις ΥΧ3 και στα ΝΚΜ12 παρά στην ΕΕ 15: σε όλα τα ΝΚΜ12 και στις

ΥΧ3, περισσότερες γυναίκες παρά άνδρες δηλώνουν ότι η υγεία τους είναι κακή. Ωστόσο, στην ΕΕ 15 δεν υπάρχει κάποια σταθερή διαφορά ως προς το στοιχείο αυτό.

Όπως αναμένεται, η αναφορά προβλημάτων υγείας συνδέεται με την αύξηση της ηλικίας: στην ΕΕ 27, λιγότερο από 2% των ατόμων ηλικίας μεταξύ 18 και 34 ετών αναφέρουν προβλήματα υγείας, έναντι 18% των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών. Ωστόσο, η κατάσταση για τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας στα ΝΚΜ12 είναι χειρότερη: 34% αναφέρει προβλήματα υγείας, έναντι 15% της ίδιας ηλικιακής ομάδας στην ΕΕ 15.

Σε όλες τις χώρες, οι φτωχότεροι άνθρωποι αναφέρουν προβλήματα υγείας πιο συχνά: κατά μέσο όρο, 14% αυτών που ανήκουν στο κατώτερο εισοδηματικό τεταρτημόριο αναφέρουν προβλήματα υγείας, έναντι 4% αυτών που ανήκουν στο ανώτερο τεταρτημόριο. Ωστόσο, σε ορισμένες χώρες – Βουλγαρία, Κροατία, Ουγγαρία, Λεττονία και Πορτογαλία – 30% ή μεγαλύτερο ποσοστό αυτών που ανήκουν στο κατώτερο εισοδηματικό τεταρτημόριο αναφέρει προβλήματα υγείας. Όσον αφορά τα προβλήματα υγείας και αναπηρίας, οι κοινωνικές ανισότητες είναι έντονες και διάχυτες.

Ψυχική υγεία

Η ψυχική υγεία αποτελεί βασική πτυχή της ευημερίας και της ποιότητας ζωής. Διαπιστώνονται έντονες διαφορές μεταξύ των χωρών όταν εξετάζεται η συνολική ψυχική υγεία (βάσει ενός συνοπτικού δείκτη της ΠΟΥ). Τα υψηλότερα ποσοστά καλής ψυχικής υγείας καταγράφονται στην ΕΕ 15 και στη Νορβηγία, με τους κατοίκους της Νορβηγίας να εμφανίζουν τον υψηλότερο μέσο όρο (70). Η Τουρκία κατέχει τη τελευταία θέση, με 47, ενώ προηγούνται η Μάλτα, η Ρουμανία, η πΓΔΜ και η Λεττονία (όλες κυμαίνονται μεταξύ 53 και 55). Η κατάταξη δεν αντικατοπτρίζει κατ' ανάγκη τη θέση μιας χώρας όσον αφορά τη συνολική υγεία: τόσο η Κύπρος όσο και η Μάλτα κατέχουν θέσεις κατώτερες από τις αναμενόμενες, ενώ η Ουγγαρία κατατάσσεται υψηλότερα όσον αφορά την ψυχική υγεία γενικά.

Ωστόσο, από άλλες απόψεις, τα πρότυπα της ψυχικής υγείας και της γενικής υγείας είναι παρόμοια: η ψυχική υγεία είναι συνήθως λιγότερο καλή στα πιο ηλικιωμένα άτομα, καλύτερη στα άτομα με υψηλότερο εισόδημα – εμφανέστερα στις ΥΧ3 και στα ΝΚΜ12 – και σχετικά καλύτερη στους άνδρες από ό,τι στις γυναίκες.

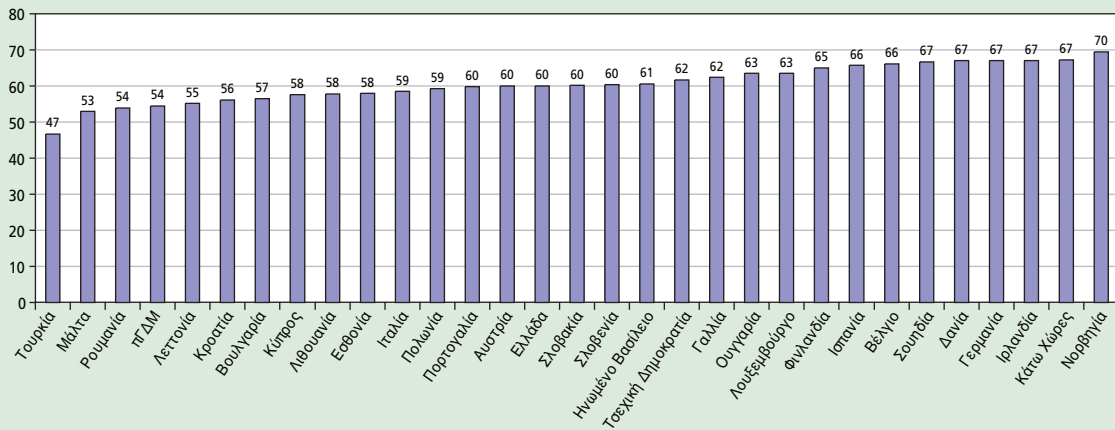
Υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης

Τα θέματα που αφορούν την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και την ποιότητα των εν λόγω υπηρεσιών είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την κοινωνική προστασία. Σημαντικός αριθμός Ευρωπαίων αναφέρει δυσκολίες πρόσβασης στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης. Για παράδειγμα, άνω του 25% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι βρίσκεται υπερβολικά μακριά από τον γιατρό του ή από ένα νοσοκομείο, άνω του 38% αντιμετωπίζουν περιπτώσεις καθυστέρησης στην εξασφάλιση ενός ιατρικού ραντεβού και άνω του 27% δυσκολεύεται να καλύψει το κόστος της ιατρικής επίσκεψης.

Τα άτομα με χαμηλό εισόδημα δυσκολεύονται περισσότερο να εξασφαλίσουν πρόσβαση σε υπηρεσίες από ό,τι τα πιο εύπορα άτομα, και η διαφορά αυτή είναι πιο έντονη στις ΥΧ3 και στα ΝΚΜ. Για το 31% εκείνων που ανήκουν στο κατώτερο εισοδηματικό τεταρτημόριο στην ΕΕ 15, το κόστος της ιατρικής επίσκεψης επιφέρει δυσκολίες. Το αντίστοιχο ποσοστό είναι 17% για εκείνους που ανήκουν στο ανώτερο εισοδηματικό τεταρτημόριο. Στα ΝΚΜ, τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 43% και 29%, και στις ΥΧ3, 48% και 22%.

Συνολικά, οι κάτοικοι της ΕΕ 15 τείνουν να αξιολογούν τις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης καλύτερα από ό,τι οι

Σχήμα 7: Δείκτης μέσης ψυχικής υγείας ανά χώρα (%)

Δείκτης ψυχικής υγείας: Ερώτηση 46.1– Ερώτηση 46.5. Παρακαλούμε υποδείξετε για καθεμία από τις πέντε προτάσεις ποια αντιπροσωπεύει καλύτερα την συναισθηματική σας κατάσταση τις τελευταίες δύο εβδομάδες – Αισθανόμουν χαρούμενος και σε καλή διάθεση. Αισθανόμουν ήρεμος και χαλαρός. Αισθανόμουν δραστήριος και δυναμικός. Ξυπνούσα και αισθανόμουν φρέσκος και ξεκούραστος. Η καθημερινή μου ζωή ήταν γεμάτη με πράγματα που με ενδιαφέρουν (συνεχώς, τις περισσότερες φορές, περισσότερες από τις μισές φορές, λιγότερες από τις μισές φορές, μερικές φορές, ποτέ). Η συνολική βαθμολογία σε όλες τις δηλώσεις (0–5) πολλαπλασιάζεται επί 4 για να προκύψει ένα ποσοστό επί τοις εκατό.

λοιποί Ευρωπαίοι. Στην ΕΕ 15, οι υπηρεσίες υγείας αξιολογούνται γενικά λιγότερο καλά στις μεσογειακές χώρες (με εξαίρεση την Ισπανία) και την Ιρλανδία. Στις περισσότερες χώρες, οι πολίτες αξιολογούν τις υπηρεσίες περιθαλψής παιδών καλύτερα από τις υπηρεσίες περιθαλψής ηλικιωμένων.

παρτηρούνται στην Ιταλία και στην Ελλάδα. Η ιδιωτική μίσθωση είναι λιγότερο συνηθισμένη στα ΝΚΜ12, όπου μόνον 5% των κατοίκων περίπου είναι ενοικιαστές, σε σύγκριση με τον μέσο όρο του 19% στην ΕΕ 15, ενώ η κοινωνική στέγαση είναι πιο αναπτυγμένη στην Αυστρία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες, τη Λεττονία και την Πολωνία, όπου άνω του 15% των κατοίκων ζουν σε κατοικίες κοινωνικής ή δημοτικής στέγασης. Οι ενοικιαστές είναι περισσότεροι στις αστικές περιοχές και δεν εκπλήσσει το γεγονός πως σε συχνότερη βάση είναι νέοι.

Στέγαση, περιβάλλον και ποιότητα της κοινωνίας

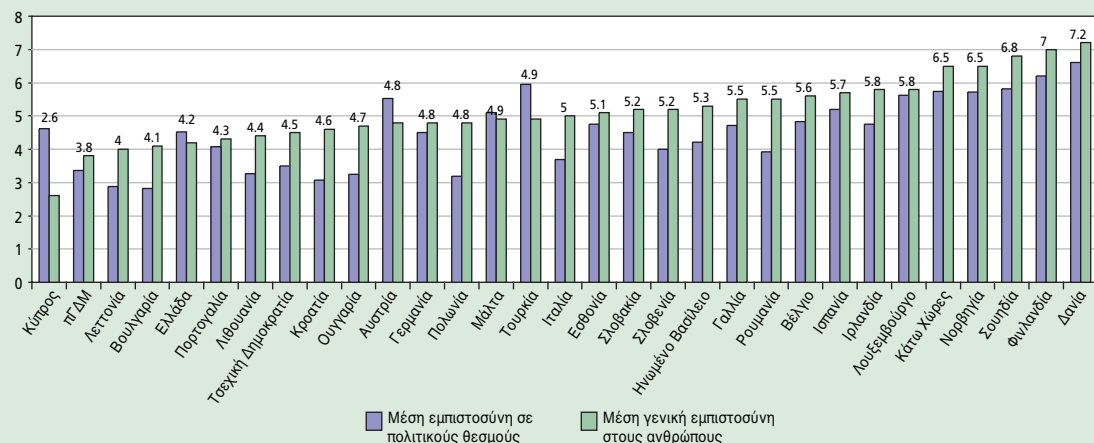
Ιδιόκτητη κατοικία

Τα πρότυπα ιδιόκτητης κατοικίας διαφέρουν σημαντικά εντός της ευρωπαϊκής επικράτειας. Στα ΝΚΜ, περίπου τα τρία τέταρτα των κατοίκων είναι ιδιοκτήτες της κατοικίας τους χωρίς στεγαστικό δάνειο (το ποσοστό ανέρχεται σε περισσότερο από 80% στη Ρουμανία, την Βουλγαρία και τη Λιθουανία). Στην ΕΕ 15, περίπου 40% είναι εξ ολοκλήρου ιδιοκτήτες της κατοικίας τους, και τα υψηλότερα ποσοστά

Ποιότητα στέγασης

Η συνολική ποιότητα της στέγασης είναι ανώτερη στην ΕΕ 15 σε σύγκριση με τα ΝΚΜ12 και τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες: μόνο 9% των κατοίκων της Φινλανδίας αντιμετωπίζουν τουλάχιστον δύο από τα έξι βασικά προβλήματα στέγασης, σε σύγκριση με 42% των κατοίκων της Ρουμανίας.² Όπως αναμένεται, υπάρχει συσχετισμός μεταξύ του οικογενειακού εισοδήματος και της ακαταλληλότητας της στέγασης, η οποία είναι εντονότερη

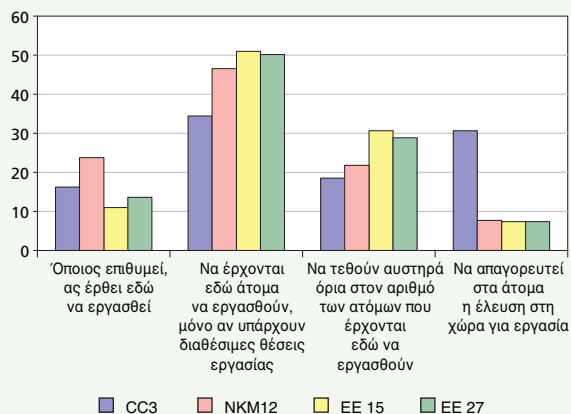
Σχήμα 8: Εμπιστοσύνη στους ανθρώπους και εμπιστοσύνη σε πολιτικούς θεσμούς, ανά χώρα (%)

Ερώτηση 23: Θα λέγατε γενικά ότι οι περισσότεροι άνθρωποι είναι άξιοι εμπιστοσύνης ή ότι δεν μπορούμε να είμαστε ποτέ επαρκώς προσεκτικοί κατά την συναναστροφή μας με τους άλλους; Απαντήστε με βάση μια κλίμακα από το 1 έως το 10, όπου 1 σημαίνει ότι δεν μπορεί κανείς να είναι ποτέ επαρκώς προσεκτικός, και 10 σημαίνει ότι στους περισσότερους ανθρώπους μπορεί κανείς να έχει εμπιστοσύνη.
Ερώτηση 27.1: Παρακαλώ πείτε μου πόσο πολύ εσείς προσωπικά εμπιστεύεστε καθέναν από τους ακόλουθους θεσμούς χρησιμοποιώντας μια κλίμακα από το 1 έως το 10, όπου [1] σημαίνει «δεν εμπιστεύεστε τον θεσμό καθόλου» και [10] σημαίνει ότι «τον εμπιστεύεστε απόλυτα». (ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ) κοινοβούλιο, κυβέρνηση, πολιτικά κόμματα.

² Τα έξι πιθανά προβλήματα είναι τα εξής: έλλειψη χώρου, φθορά στα παράθυρα, τις πόρτες ή τα δάπεδα, υγρασία ή διαρροή σε τοίχους ή στην οροφή, έλλειψη εσωτερικής τουαλέτας με τρεχούμενο νερό, έλλειψη λουτρού ή ντους, έλλειψη εξωτερικού χώρου για ανάπαυλα.

Σχήμα 9: Στάση έναντι των μεταναστών, ανά ομάδα χωρών (%)

Ερώτηση 26: Τι θα λέγατε για τους ανθρώπους που έρχονται εδώ από άλλες χώρες για να εργασθούν; Ποιό από τα παρακάτω θα έπρεπε να κάνει η κυβέρνηση κατά τη γνώμη σας;

στα ΝΚΜ και τις ΥΧ3 παρά στην ΕΕ 15. Η υγρασία ή οι διαρροές αποτελούν πρόβλημα για 29% των ατόμων που ανήκουν στο κατώτερο εισοδηματικό τεταρτημόριο στα ΝΚΜ, έναντι 8% εκείνων που ανήκουν στο ανώτερο εισοδηματικό τεταρτημόριο. Στην ΕΕ 15, το 18% των νοικοκυριών που ανήκουν στο κατώτερο εισοδηματικό τεταρτημόριο αντιμετωπίζει προβλήματα υγρασίας ή διαρροών, έναντι 9% των ευπορότερων νοικοκυριών. Ποσοστό 28% εκείνων που ανήκουν στο κατώτερο εισοδηματικό τεταρτημόριο στα ΝΚΜ12 δεν διαθέτει λουτρό ή ντους.

Τοπικό περιβάλλον

Παρατηρούνται έντονες διαφορές στον τρόπο με τον οποίο οι Ευρωπαίοι αντιλαμβάνονται την ποιότητα του τοπικού τους περιβάλλοντος. Στην Ιταλία, 83% των ανθρώπων είναι δυσαρεστημένοι με δύο ή περισσότερες από τις έξι βασικές περιβαλλοντικές παραμέτρους,³ ενώ με μικρή διαφορά έπονται η Βουλγαρία (82%), η Πολωνία (79%) και η πΓΔΜ (77%). Οι κάτοικοι των ΝΚΜ12 έχουν περισσότερες πιθανότητες να εκφράσουν πολλαπλά παράπονα σχετικά με το περιβάλλον τους, ενώ οι κάτοικοι των βόρειων χωρών και της Αυστρίας, της Γερμανίας και των Κάτω Χωρών είναι οι λιγότερο δυσαρεστημένοι.

Ποιότητα της κοινωνίας

Εμπιστοσύνη σε άλλους ανθρώπους και στους θεσμούς

Ερωτηθέντες σχετικά με το επίπεδο εμπιστοσύνης που τρέφουν για άλλους ανθρώπους, σε μια κλίμακα από το 1 έως το 10, οι κάτοικοι των βόρειων χωρών και των Κάτω Χωρών εκφράζουν τα υψηλότερα επίπεδα εμπιστοσύνης (με βαθμολογία μεταξύ 6,5 και 7,2). Οι κάτοικοι της Κύπρου εκφράζουν τα χαμηλότερα επίπεδα εμπιστοσύνης (με μόλις 2,6), ακολουθούμενοι από τους κατοίκους της πΓΔΜ (3,8).

³ Θόρυβος, ατμοσφαιρική ρύπανση, έλλειψη πρόσβασης σε χώρους πρασίνου, ποιότητα νερού βρύσης, εγκληματικότητα/βία, απορρίματα ή σκουπίδια στους δρόμους.

Για περισσότερες πληροφορίες:

Teresa Renehan, Υπάλληλος Σύνδεσμος Πληροφοριών:
ter@eurofound.europa.eu

Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας
Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Ιρλανδία
Τηλέφωνο: (+353 1) 204 31 00
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: postmaster@eurofound.europa.eu
Δικτυακός τόπος: <http://www.eurofound.europa.eu>

Οι άνεργοι έχουν λιγότερη εμπιστοσύνη σε άλλους ανθρώπους, όπως και τα μέλη ευάλωτων ομάδων – π.χ. οι ασθενείς ή οι μόνοι γονείς. Η ηλικία διαδραματίζει επίσης ρόλο, αλλά αυτός δεν είναι ο ίδιος σε όλες τις χώρες. Ενώ τα άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών συνθέτουν την ομάδα που εκφράζει τη μεγαλύτερη εμπιστοσύνη σε άλλους ανθρώπους στην ΕΕ 15 και τις ΥΧ3, στα ΝΚΜ12 τη μεγαλύτερη εμπιστοσύνη αισθάνονται τα άτομα ηλικίας μεταξύ 18 και 34 ετών, στοιχείο που ενδέχεται να αντικατοπτρίζει τις διαφορετικές συνέπειες της οικονομικής μετάβασης στις διάφορες γενεές.

Το επίπεδο εμπιστοσύνης που τρέφουν οι άνθρωποι για τους συνανθρώπους τους δεν είναι πάντοτε ενδεικτικό του επιπέδου εμπιστοσύνης που τρέφουν για τους δημόσιους θεσμούς, όπως το κοινοβούλιο, την κυβέρνηση και τα πολιτικά κόμματα. Οι κάτοικοι των ΝΚΜ12 της ανατολικής Ευρώπης – καθώς και της Ιταλίας και της Πορτογαλίας – είναι αυτοί που εμπιστεύονται τους πολιτικούς θεσμούς τους στο μικρότερο βαθμό. Οι πολίτες των βόρειων χωρών και της Τουρκίας έχουν τη μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στους θεσμούς τους.

Ένταση μεταξύ κοινωνικών ομάδων

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν επίσης να αξιολογήσουν τον βαθμό έντασης που υπάρχει μεταξύ διαφορετικών ομάδων στη χώρα τους. Οι εντάσεις μεταξύ πλουσίων και φτωχών είναι οι πιο σημαντικές για τους πολίτες των ΥΧ3 και των ΝΚΜ12 (γεγονός που ενδέχεται να απηχεί μεγαλύτερες διαφορές εισοδήματος μετά τη μετάβαση των χωρών αυτών σε οικονομίες αγοράς). Αντίθετα, οι πολίτες της ΕΕ 15 προβληματίζονται συχνότερα από τις εντάσεις μεταξύ διαφορετικών φυλετικών ή εθνοτικών ομάδων, γεγονός που πιθανότατα αντικατοπτρίζει τα υψηλότερα επίπεδα μετανάστευσης στις εν λόγω χώρες κατά τις τελευταίες δεκαετίες.

Μεθοδολογία

Η συλλογή δεδομένων για την δεύτερη EQLS πραγματοποιήθηκε στα τέλη του 2007 στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, στις τρεις υποψήφιες χώρες (Κροατία, πΓΔΜ και Τουρκία) και στη Νορβηγία. Μέσοι όροι παρέχονται για τέσσερις διακρατικές ομάδες: τα 27 τωρινά κράτη μέλη (ΕΕ 27), τις 15 χώρες που προσχώρησαν στην ΕΕ πριν από το 2004 (ΕΕ 15), τις 12 χώρες προσχώρησαν στην ΕΕ το 2004 και το 2007 (ΝΚΜ12) και τις τρεις τρέχουσες υποψήφιες χώρες (ΥΧ3).

Όλοι οι μέσοι όροι είναι σταθμισμένοι σε συνάρτηση με τον πληθυσμό. Αυτό σημαίνει ότι οι μέσοι όροι για τις ομάδες χωρών (ΕΕ 15/ΝΚΜ12/ΥΧ3) αντικατοπτρίζουν πλήρως το μέγεθος του πληθυσμού των επιμέρους χωρών. Επομένως, η Πολωνία και η Ρουμανία κυριαρχούν στους διακρατικούς μέσους όρους για τα ΝΚΜ12, και η Τουρκία σε εκείνους των ΥΧ3. Για τον λόγο αυτό, ο αναγνώστης πρέπει να έχει υπόψη ότι ένας συγκεκριμένος διακρατικός μέσος όρος δεν είναι κατ' ανάγκη κοινός για την πλειονότητα των χωρών της αντίστοιχης ομάδας, καθώς ο μέσος όρος αντικατοπτρίζει τα πολύ διαφορετικά μεγέθη των πληθυσμών των αντίστοιχων χωρών.

Υπηρεσία Εκδόσεων
Publications.europa.eu